

Waar de aarde leeft en de mens bloeit
Strategie voor verleiding

Maasverleiding

Hoe ziet de Maasvallei eruit als gezond en gelukkig leven het vertrekpunt is en dorpen, steden en landschap samen de identiteit en kwaliteiten van de plek versterken?

Met het pixel-landschap bouwen we voort op lokale initiatieven en gebiedseigen kwaliteiten. Vele kleine ingrepen vormen samen één groot geheel: een Bloeizone waarin voedselproductie de verbinding legt tussen gezondheid, natuur en gemeenschap.

Van dorpsboederijen tot sponkamers en van voedselranden tot beweegroutes: niet één groot project, maar honderden lokale pixels maken gezond leven, meedoen en landschapsherstel vanzelfsprekend.

Zo groeit de Maasvallei pixel voor pixel uit tot een veerkrachtige en gezonde leefomgeving.

De uitdaging

We bewegen onszelf door drie gescheiden systemen: sociaal, landbouw en gezondheid(zorg).
Dit is het resultaat van economische efficiëntie, die heeft geleid tot systemische schaalvergroting en separate domeinen.

Sociaal

- Sociale netwerkbehoefte en gemeenschapsgevoel is afgenomen
- Mensen leven individueler, digitaal FOMO zet fysieke relaties en interactie onder druk
- Samenleving is niet meer 'samen leven' we zijn verdeeld in (afgescheiden) groepen
- 'Gemeinschaft' is overgegaan in 'de maatschappij', maar de maatschappij zorgt niet vanzelfsprekend voor zijn gemeenschap

De onderlinge relatie is stuk, resulterend in afnemend welzijn

Landschap

- Het landschap als ecosysteem is ontvlochten ten dienste van functioneel, economisch gebruik
- Landgebruik staat steeds vaker los van bodem en natuur
- Biodiversiteit en landschappelijke identiteit staan onder druk
- Landbouw gaat niet meer over voedsel voor nabije omwonenden, maar globale economie

Het landschap wordt eenzijdig benut en raakt uitgeput. De ontstane onbalans veroorzaakt verlies van identiteit en verzwakt de natuurlijke veerkracht

Gezondheid

- Gezondheid is een zorg geworden, gespecialiseerd en geconcentreerd
- De focus ligt op curatief handelen, niet op (collectieve) preventie
- De impact van de ruimtelijke en sociale omgeving worden niet op waarde geschat
- Ruimtelijke en sociale factoren passen niet 'in het systeem'
- Gezondheid ieders leven, maar de zorg is een financieel spel geworden

Gezondheid is een zorg geworden. Individueel welzijn en gezond leven is een uitdaging, ongezond leven een maatschappelijke kostenpost

**De maasvallei staat op een kantelpunt.
Kiezen we voor sectorale oplossingen die uit elkaar zijn gegroeid of voor welzijn als verbindend principe?**

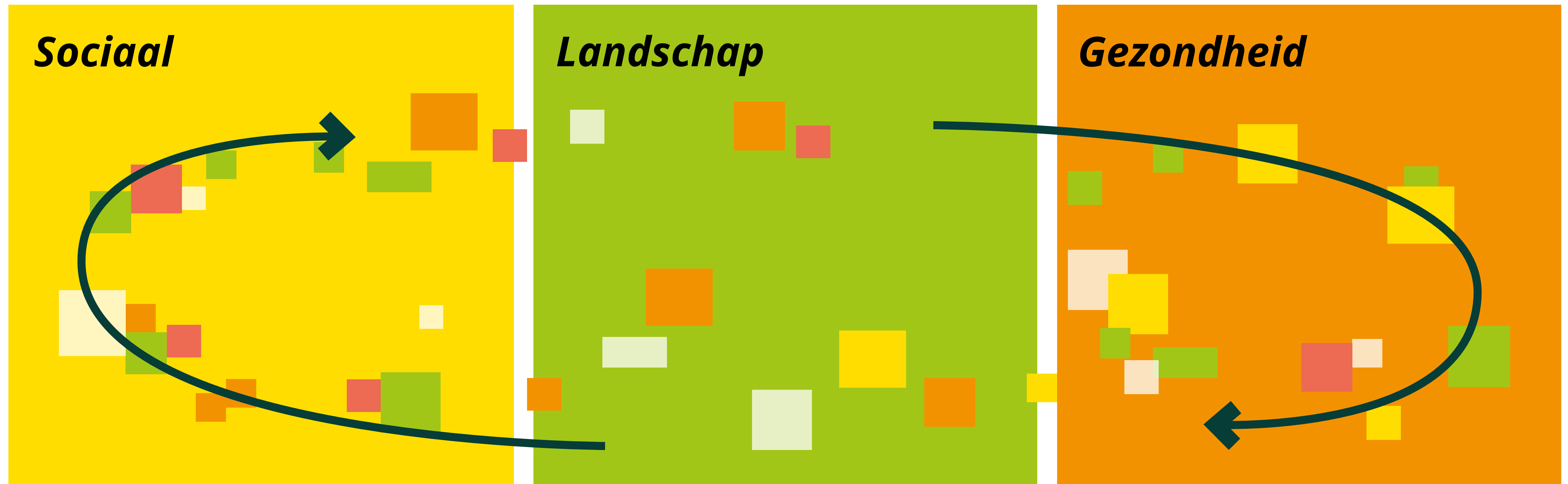
De omkering

Een landschap dat welzijn versterkt

De omkering begint bij de mens. Welzijn is het doel; het landschap vormt de basis, met water en bodem als randvoorwaarden. Door de verbinding tussen mensen, initiatieven en leefomgeving te herstellen en versterken, ontstaat een natuurlijke balans waarin het geheel meer oplevert dan de som der delen.

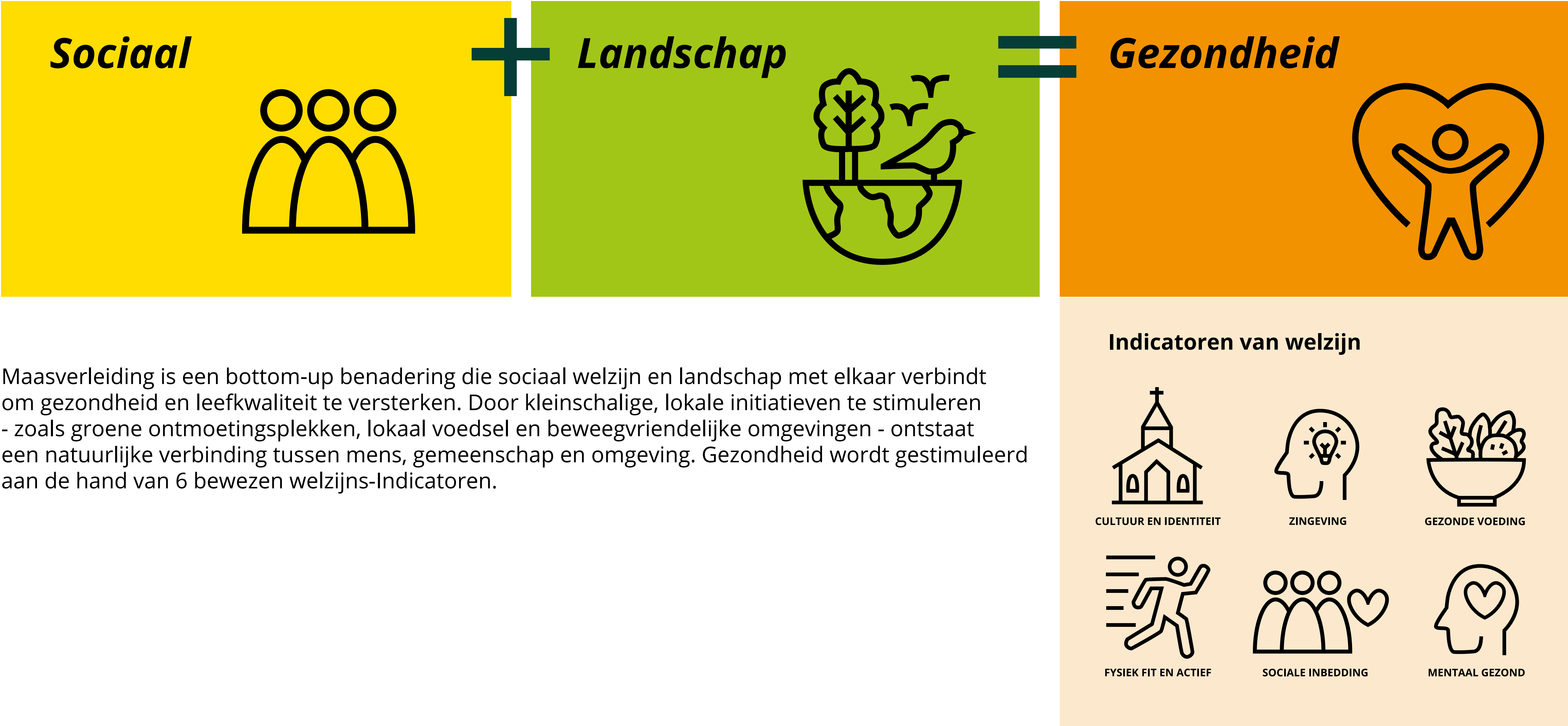
Binnen onze pixelmethode, waarin we kleine elementen (pixels) bottom-up ontwikkelen, groeien lokale initiatieven uit tot bewegingen die gemeenschappen activeren. Het landschap krijgt een nieuwe plek in het dagelijks leven, mensen raken verbonden met hun omgeving en activiteiten versterken sociale samenhang en ruimtelijke identiteit. Zo ontwikkelen we nieuwe waarden die bijdragen aan gezondheid en welzijn.

Stap voor stap, pixel voor pixel, transformeren gemeenschap en landschap samen tot een actieve bouwsteen voor welzijn en gezond gedrag.

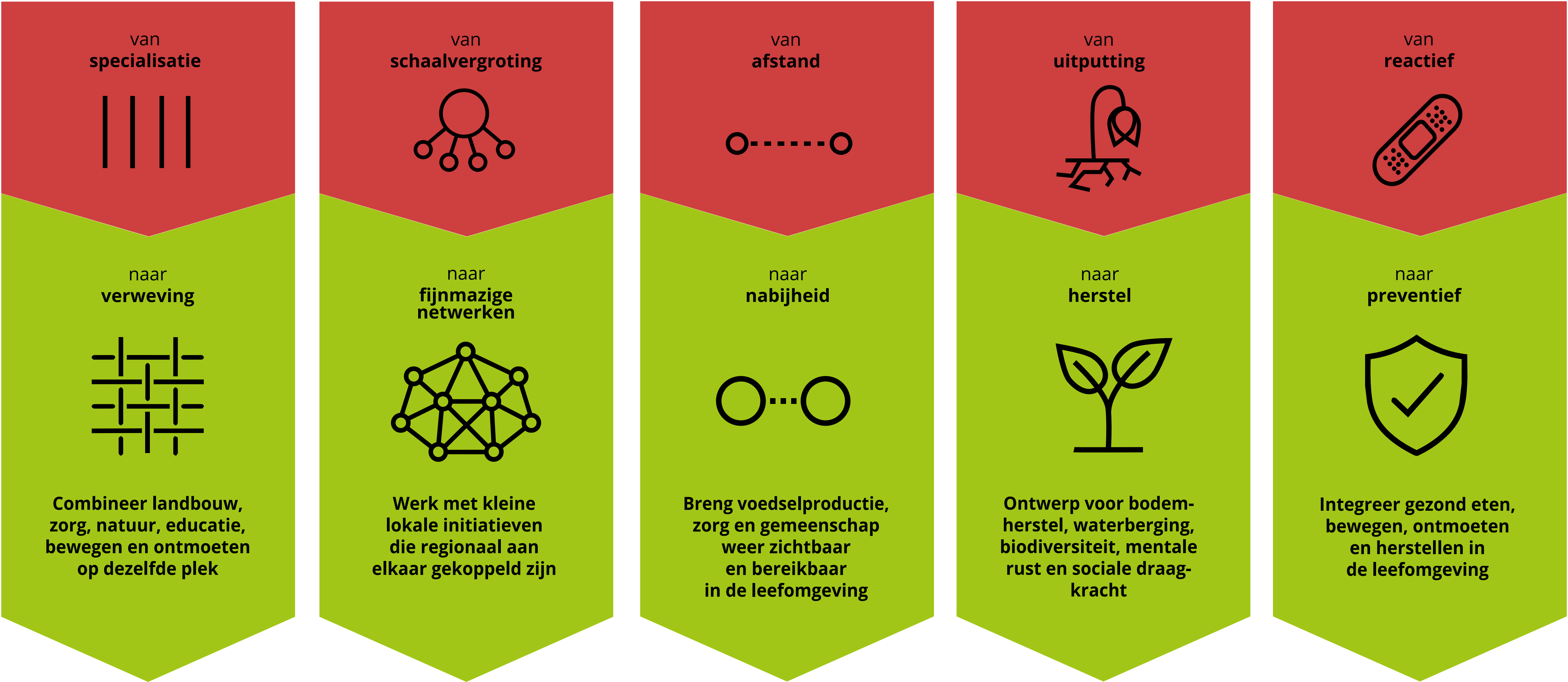
De Maasverleiding

Integraal welzijn door sociaal en landschap

Ontwerpprincipes

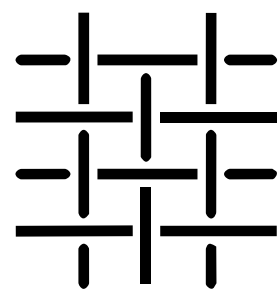
We gebruiken vijf integrale ontwerpprincipes om binnen de omkering de gescheiden systemen te transformeren naar een samenhangend geheel.

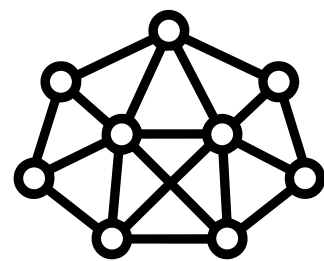
Toegepaste ontwerpprincipes

voor sociale betrokkenheid bij een gezond landschap

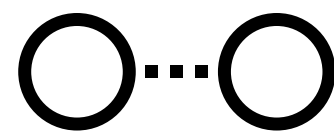
Binnen de pixel-methodiek zetten we in op het herstellen van de juiste balans aan de hand van ontwerp-principes die zowel sociaal als landschappelijk het verschil maken.

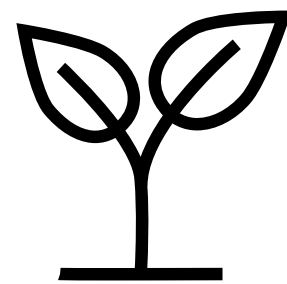
Verweving

Fijnmazige netwerken

Nabijheid

Herstel

Preventief

Sociaal

Van 'eigen' keukentafel, naar 'gezamenlijk buurthuis'

Buurthuizen, lokale organisaties en initiatiefnemers bouwen onderlinge verbondenheid op

Uitgangspunt van elk initiatief: samen iets organiseren in en rond onze woon-omgeving

Stapje voor stapje van 'individueel belang' naar gezamenlijke beweging

Een sterke gemeenschap signaleert hulpbehoeften voordat om hulp wordt gevraagd

Landschap

We denken niet vanuit economische functies, maar vanuit kernwaarden die samen een robuust landschap vormen

Wanneer landschap, identiteit en narratief het vertrekpunt vormen, ontstaat vanzelf een samenhangende verweving van functies

Omdat we voedsel als 'vliegwiel' aangrijpen, ontstaat er weer een directe relatie tussen landgebruik en lokale (voedsel) behoeften

Door in te zetten op landschappelijke kernwaarden, kan het landschap de natuurlijke balans herstellen

Een transitie of evolutie heeft tijd nodig. We starten, nu het nog niet (echt) te laat is

Lokaal voedselsysteem

Primaire behoefte als vliegwiel

Samen lokaal voedsel telen draagt bij aan zingeving en sociale inclusie. Het verbindt het landschap met betekenisvolle producten die bijdragen aan de identiteit van het landschap. Het zet aan tot fysieke activiteit en collectiviteit. Lokale voedselproductie is daarmee vliegwiel voor een integrale transitie naar een leefomgeving waarin gezondheid, natuur, sociaal welzijn en duurzaamheid samenkomen.

Lokale voedselproductie zorgt voor een gezonde, veerkrachtige en gelukkige gemeenschap

- Gezondheid wordt gestimuleert via verse, voedzame en lokaal geproduceerde voeding, wat past bij de Blue Zone-principes van een plantaardig en onbewerkt dieet.
- Natuur en landschap wordt hersteld door biodiversiteit, ecologische balans en landschappelijke diversiteit te bevorderen, wat bijdraagt aan een gezonde leefomgeving.
- Sociale verbinding wordt versterkt via samenwerking, kennisdeling en gemeenschapsinitiatieven, wat dorpsgevoel en mentale veerkracht verhoogt.
- Natuurlijke beweging wordt geïntegreerd in het dagelijks leven (tuinieren, wandelen, fietsen), wat fysieke gezondheid en welzijn bevordert.
- Een circulaire economie wordt gecreëerd, waarbij lokale inkomsten, werkgelegenheid en ecologische duurzaamheid hand in hand gaan.

Lokale voedselproductie is meer dan voedsel

Het zorgt voor een beweging die meerdere facetten in gang zet. Het zorgt voor gezondere voeding, meer beweging en een sterker sociaal netwerk.

Natuurlijk actief - natuurlijk gezond

Sociale activatie

Een idee ontspringt, groeit op in het dorpshuis, bloeit op in het landschap

Alles wat groeit, begint klein. Eén idee, een paar enthousiaste mensen, en plotseling ontstaat er beweging. Van de keukentafel naar het buurthuis, waar de droom voelbaar dichtbij komt: een pluktuin, een oogstfeest of een dorpsakker. Het zijn **plekken die er al zijn, maar waar we samen betekenis aan geven**. Met de kaart op tafel verplaatsen we het gesprek van droom naar doen. Welk vergeten veldje of welke dorpsrand kunnen we nieuw leven inblazen? Wat voorop staat is het gemeenschappelijk belang: het fysieke en mentale welzijn van óns dorp.

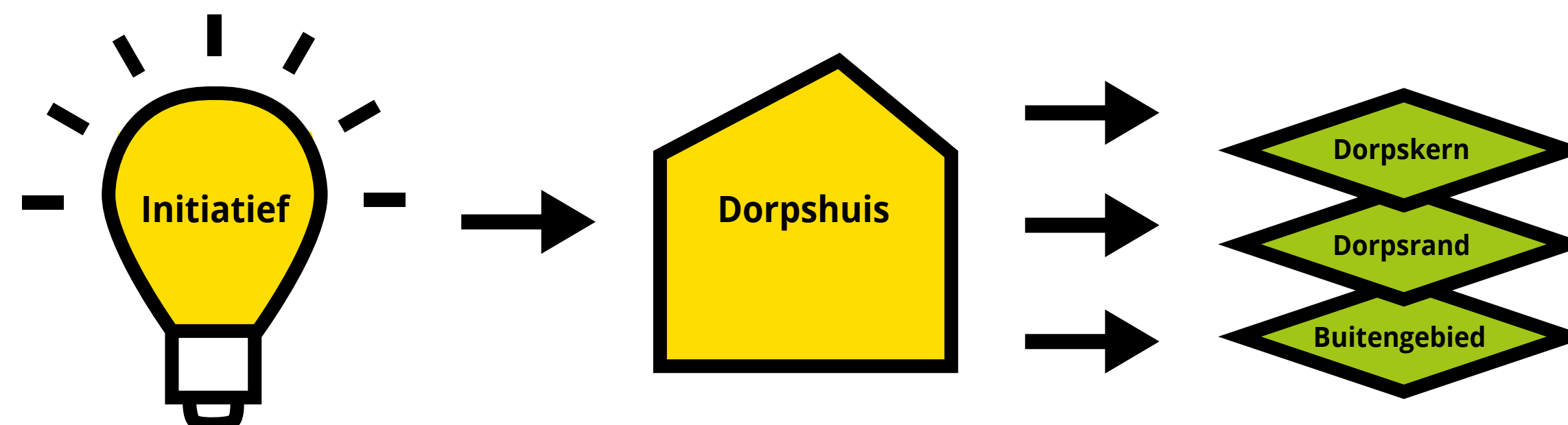
Welzijn krijgt handen en voeten wanneer iedereen instapt vanuit eigen kracht. De jongere die een muziekavond organiseert voor sociale inclusie, de vitale vijftigplusser die de lokale oogst verdeelt, de innoverende boer die burgers betreft bij de identiteit van de streek, en de organisator die zorgt voor structuur.

Door deze **verweving** van talenten draagt elk initiatief bij aan een kloppend dorpshart en ontstaat een **fijnmazig netwerk** van mensen, talenten en plekken. Niet top-down gestuurd, maar van binnenuit geworteld

in betrokkenheid. Dit is een netwerk dat draait om **nabijheid**: dichtbij huis, dichtbij de ander en dichtbij gezond voedsel. Juist die **nabijheid** maakt meedoen en gezond leven vanzelfsprekend.

Sociale voedselproductie levert zoveel meer op dan alleen eten. Het activeert de openbare ruimte, **herstelt** de biodiversiteit en het bodemsysteem, en maakt ons landschap economisch en klimatologisch veerkrachtig. Maar bovenal brengt het mensen samen en geeft het zingeving. Het bewijst dat het landschap geen decor is, maar de actieve drager van onze gemeenschap.

Pioniers bouwen aan een hedendaagse 'meent': een plek van gedeeld beheer en gezamenlijke verantwoordelijkheid. Voedselbossen, plukheggen en wandelroutes zijn vitale schakels waarin jong en oud hun eigen 'verleiding' vinden om aan te haken. Het buurthuis geeft een idee de ruimte om te aarden en op te bloeien; zo werken we samen **preventief** aan een gezonde toekomst. Want uiteindelijk ontwerpen we aan een levendige gemeenschap in het landschap!

Sociale nabijheid

Een levendige gemeenschap waar voedsel, gezondheid en verbondenheid samenkomen

Als team hebben we gezien dat er veel mooie en kansrijke initiatieven in de Maasvallei ontkiemen. Door de vele bezoeken aan mensen in het gebied, hebben we gemerkt dat er heel veel energie 'verstopt' zit. Waar wij in contact willen komen met startende initiatieven, ervaren we dit als lastig. De keukentafel blijkt een afgeschermdde omgeving.

We zijn blij dat we uiteindelijk aan mochten schuiven bij een aantal keukentafelgesprekken in bijvoorbeeld Rijkevoort, Haps, Vierlingsbeek-Groeningen en Afferden. Die gesprekken lieten zien waar wij aan bij kunnen dragen: Er is een echte behoefte aan praktische informatie, ondersteuning en verbinding. Daar draait onze aanpak om - het laten opbloeien van ontkiemende initiatieven.

Voor ons is het lokale vertrekpunt dat er veel 'sociale' initiatieven spelen, maar dat deze vaak niet verder komen dan de keukentafel en daardoor een beperkt bereik hebben. Er is een positieve basis, maar het ontbreekt aan een 'vliegwiel' om het initiatief te laten opbloeien tot een maatschappelijke beweging. Terwijl er duidelijk een bredere behoefte is.

Door onze sociale en landschappelijke ontwerpprincipes waarin de mens centraal staat, werken we aan een levendige, inclusieve gemeenschap.

- **Ouderen en volwassenen** bereiken we via buurtkranten, workshops en praktische activiteiten die aansluiten bij hun behoeften.
- **Jongeren** trekken we aan met feestavonden, sociale evenementen en interactieve projecten - want traditionele activiteiten spreken hen vaak minder aan.
- **Jongere kinderen** worden via schoolactiviteiten, verenigingen of met ouders-/grootouders betrokken bij tuinieren, oogsten en koken.

Sociale verweving

We verleiden mensen niet met verplichtingen, maar met verrassingen

Activatie begint met het (ogenschijnlijk) haalbaar visualiseren van een initiatief. Als de stap naar realisatie te groot lijkt, vloeit de energie weg. Door te verleiden en verbinden activeren we initiatieven. Bloei ontstaat door het juist positioneren van initiatieven in in vruchtbare omgeving (verbinden van idee en behoefte). We betrekken mensen bij zinvolle, leuke en sociale activiteiten.

We verkleinen de afstand tussen de initiatieven aan de keukentafel(s), het gemeenschappelijke belang en de landschappelijke context.

Hierdoor komt niet alleen initiatief tot bloei, maar wordt de gemeenschap geactiveerd. Het versterkt de verbondenheid, motiveert intrinsiek en draagt bij aan een gezonder, gelukkiger leven en omgeving. We bieden bewoners een podium door ze uit te betrekken bij activiteiten en om ideeën te ontplooien. Laagdrempelig, informeel en 'dorps'.

Denk hierbij aan theater- en film-voorstellingen, lokale verhalen en het delen van persoonlijke ervaringen. Verhalen met een persoonlijke motivatie werken aanstekelijk.

Hoe verweven in zijn werk gaat

1 Luisteren aan de keukentafel

Open gesprekken en ontmoetingen (wandel-gesprekken, dorpsavonden) om lokale wensen, knelpunten en initiatieven in kaart te brengen met visuele tools zoals kaarten en augmented reality.

2 Co-creëren in het buurthuis

Samen pilots opzetten:

Braakliggende terreinen omtoveren tot moes-tuinen, speelplekken of ontmoetingsplekken. Gezamenlijke wandel- of fietstochten organiseren. Lokale voedselsystemen opzetten (boerenmarkten, groentepakketten). Bewoners nemen de regie in thema-werkgroepen (voeding, beweging, gemeenschap, natuur).

3 Experimenteren met een pixel

Bewoners moedigen we aan om klein te beginnen, met ondersteuning door: Workshops (duurzaam moes-tuinieren, gezond koken). Platforms voor ervaringsuitwisseling. Viering van zichtbare resultaten (bijvoorbeeld opening voedselbos, oogstfeest).

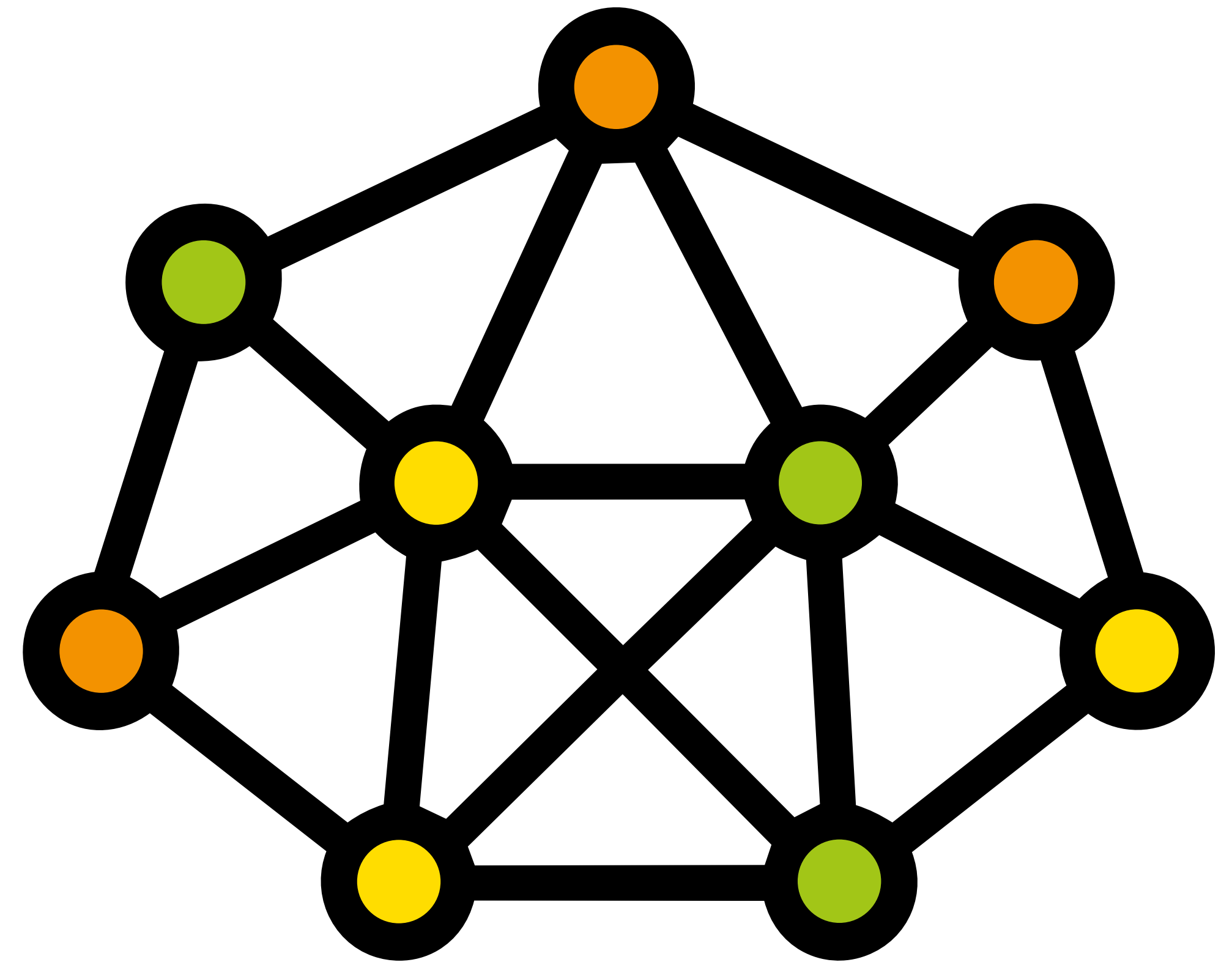
Sociaal fijnmazig netwerk

Verbindende buurthuizen

Het buurthuis staat centraal als ontmoetingsplek binnen de dorpse gemeenschappen. Echter, buurthuizen kunnen ook andere ontmoetingsplekken zijn dan het letterlijke buurthuis. Ook keukentafels, kantines van verenigingen, plekken bij groen-initiatieven en dergelijke zijn 'buurthuizen'. Het zijn deze 'buurthuis-pixels' die maatschappelijke initiatieven (ruimtelijk) activeren: Locaties om sociale initiatieven in alle stadia van ontwikkeling te laten zien.

Hier worden bewoners in woord en (kaart)beeld geïnformeerd over initiatieven in de dorpskern, dorpsrand en in het buitengebied. Dit kan door het faciliteren van interactieve bijeenkomsten over bijvoorbeeld landschapsverbetering, fiets- en wandelroutes, of kleinschalige voedselproductie en -distributie.

We ontwikkelen vertrouwde omgevingen waar keukengesprekken een breder bereik kunnen krijgen. Hier ontstaan nieuwe ideeën, worden contacten gelegd en zijn faciliteiten om te organiseren en communiceren.

Het digitale buurthuis

Het Digitaal Buurthuis is de online matchmaker van Maasverleiding. Hier worden sociale initiatieven gekoppeld aan ruimtelijke pixels. Het is een hyperlokaal platform dat informatie, initiatieven en kennis bundelt om fysieke ontmoeting en ruimtelijke initiatieven te versterken. Het is een katalysator voor echte, lokale actie, geen platform om online contact te onderhouden.

Het wordt een breedgedragen 'platform' dat toegankelijk is voor jong en oud. Aansluitend op bestaande gremia, nadrukkelijk geen vervanging hiervan.

Wat doet het digitale buurthuis?

- zichtbaarheid geven en groei van sociale en ruimtelijke initiatieven faciliteren.
- Initiatieven melden zich aan en worden zichtbaar.
- Beschikbare pixels (plekken voor initiatieven) worden in kaart gebracht.
- Bewoners kunnen hulp vragen, kennis delen en financiering vinden.

Het platform biedt:

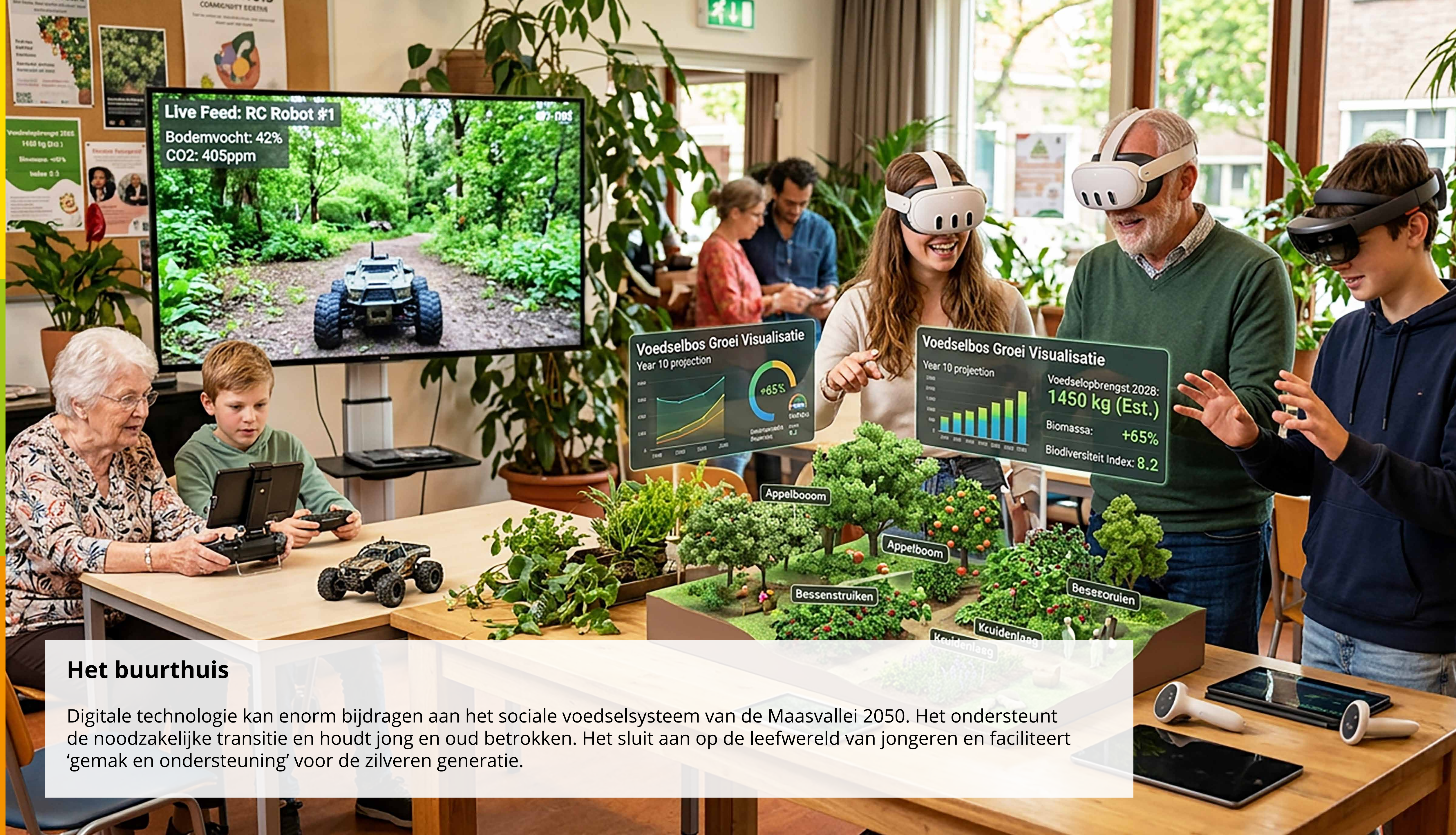
- **Sociaal kompas**
 - Overzicht van initiatieven, organisaties en betrokkenen
- **Landschapsinformatie**
 - Pixel-paspoort - kenmerken van beschikbare plekken (pixels) in het landschap.
 - Menukaart - wat kan er op een pixel opbloeien? (bijvoorbeeld een moestuin, ontmoetingsplek of voedselbos).
- **Hulp en ondersteuning**
 - Toegang tot kennis, ervaringen en expertise van andere initiatiefnemers.
 - Informatie over subsidies, investeringen, crowdfunding.

Samenwerking

Het platform is geen aanvulling, maar een verbinding van bestaande (online) instrumenten en wordt ontwikkeld en beheerd in samenwerking met bestaande lokale organisaties, zoals MooiMaasvallei, SamenLandvanCuijk, IZA, Oogst van Morgen, gemeenten, dorpsraden en gebiedsteams.

Het is een tool die ook door experts als dorpsverbinders en gebiedsmakelaars wordt gebruikt.

Het buurthuis

Digitale technologie kan enorm bijdragen aan het sociale voedselsysteem van de Maasvallei 2050. Het ondersteunt de noodzakelijke transitie en houdt jong en oud betrokken. Het sluit aan op de leefwereld van jongeren en faciliteert 'gemak en ondersteuning' voor de zilveren generatie.

Landschappelijke activatie

Ruimte zoekt dromers - de pixel als kans

Het landschap is een lappendeken aan kansen, maar de traditionele structuren piepen en kraken. Nu grootschalige landbouw en veestallen hun limieten bereiken en boeren zonder opvolging stoppen, ontstaat er letterlijk ruimte. Er komen locaties vrij: we noemen ze **pixels**. Prachtige plekken in het landschap die hun oude functie verliezen en wachten op een nieuwe, gezonde betekenis. We hebben de grond, nu zoeken we de energie. Want hoe mooi is het als we deze **pixels** niet overlaten aan het toeval, maar aan het dorp zelf?

Hier ligt de link met het buurthuis. Dat is de plek waar we samenkomen, de kaart op tafel leggen en de verbinding maken. 'Ons kent ons' in het dorp, dus de lijnen zijn kort. Of het nu gaat om een eenmalig oogstfeest, een pop-up camping of een langdurig voedselbos: de **pixel** is een uitnodiging om te pionieren. Het biedt fysieke én creatieve bewegingsruimte.

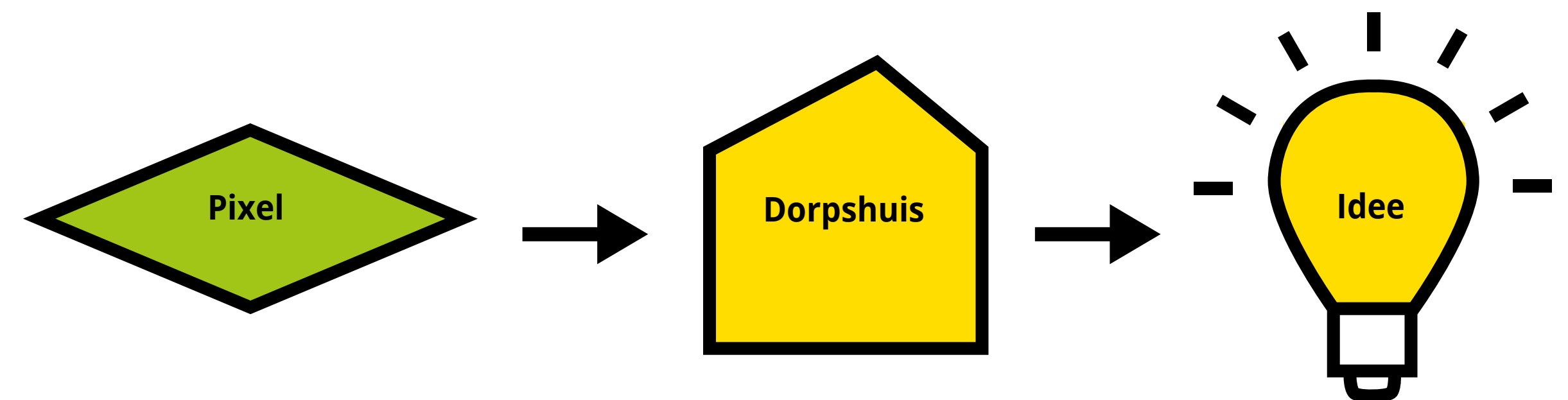
Welzijn krijgt pas écht handen en voeten wanneer inwoners de vrijheid krijgen om deze **pixels** vanuit hun eigen kracht in te kleuren. Door deze **verweving** van mens en plek claimt de jongere de **pixel** voor een bruisende muziekavond die zorgt voor sociale inclusie en een mentaal gezond netwerk. De vitale vijftigplusser blijft er fysiek fit door er een langdurige dorpsakker van te maken en de lokale oogst te verdelen. De innoverende boer deelt zijn kennis en betreft burgers bij de identiteit van het landschap, terwijl de organisator zorgt voor de structuur die zorgt dat we hier **preventief** en duurzaam aan onze gezondheid bouwen.

Zo draagt elk initiatief bij aan een kloppend dorpshart en groeit er een **fijnmazig** netwerk van mensen, talenten en plekken. Niet top-down gestuurd, maar van binnenuit geworteld in betrokkenheid. Dit netwerk draait om **nabijheid**: dichtbij huis, dichtbij de ander en dichtbij gezond lokaal voedsel. Juist die ruimtelijke nabijheid maakt de drempel laag en gezond gedrag vanzelfsprekend.

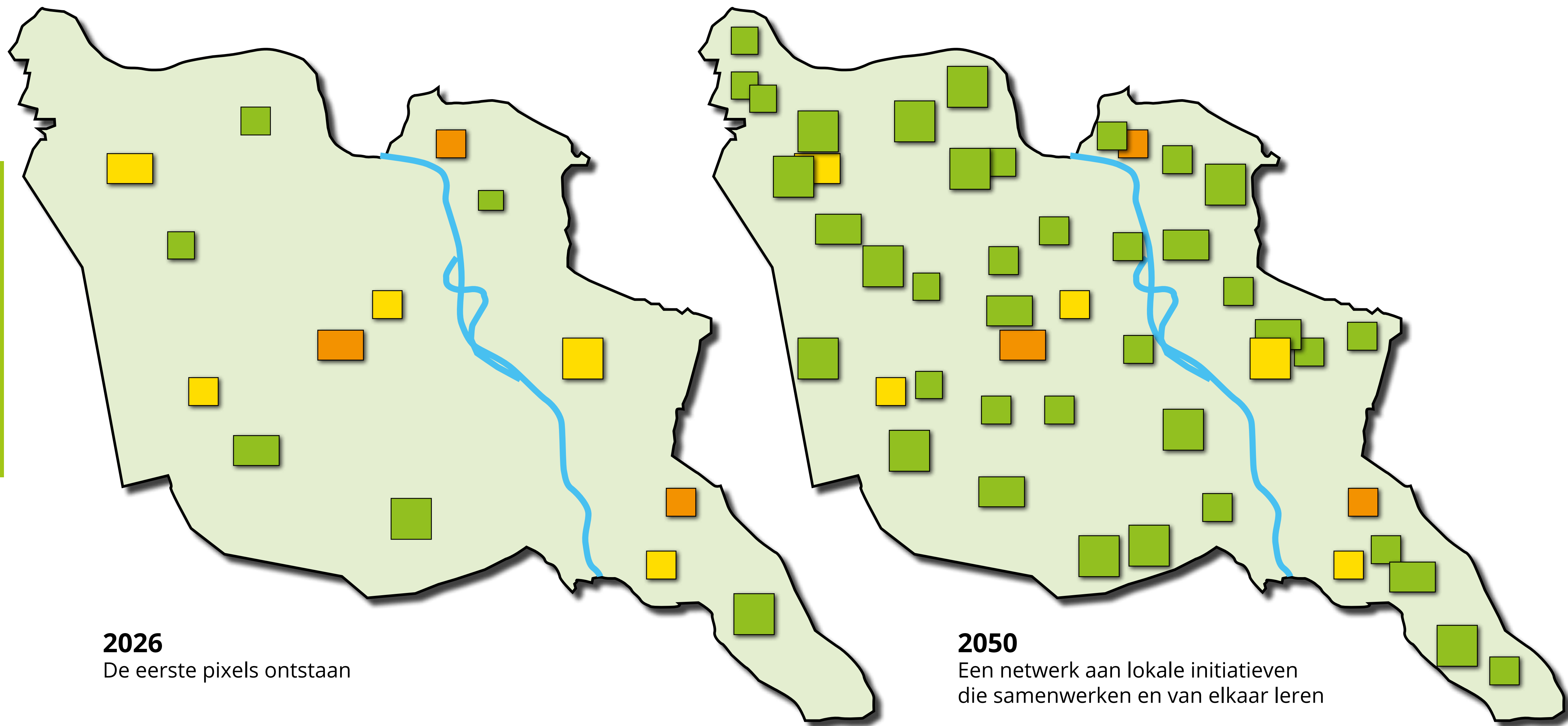
Of een initiatief op een **pixel** nu een weekend duurt of jarenlang standhoudt: sociale functies zoals voedselproductie leveren zoveel meer op dan alleen resultaat. Het activeert de openbare ruimte, herstelt de biodiversiteit en het watersysteem, en maakt het landschap economisch en klimatologisch veerkrachtig.

Maar het belangrijkste? Het brengt mensen samen en schenkt diepe zingeving. Het bewijst dat ons landschap geen statisch decor is, maar de levende drager van onze gemeenschap. De Maasverleiding begint dit keer bij de grond onder onze voeten: een **pixel** die wacht op jouw idee.

Welke verleiding breng jij tot bloei?

Pixellandschap nu en later

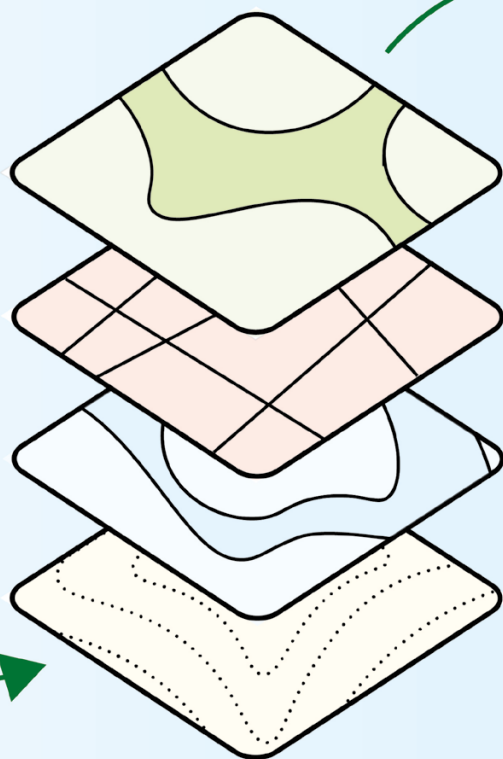

Dorpskern

Pixellandschap in de praktijk

Analyse

Pixelpaspoort

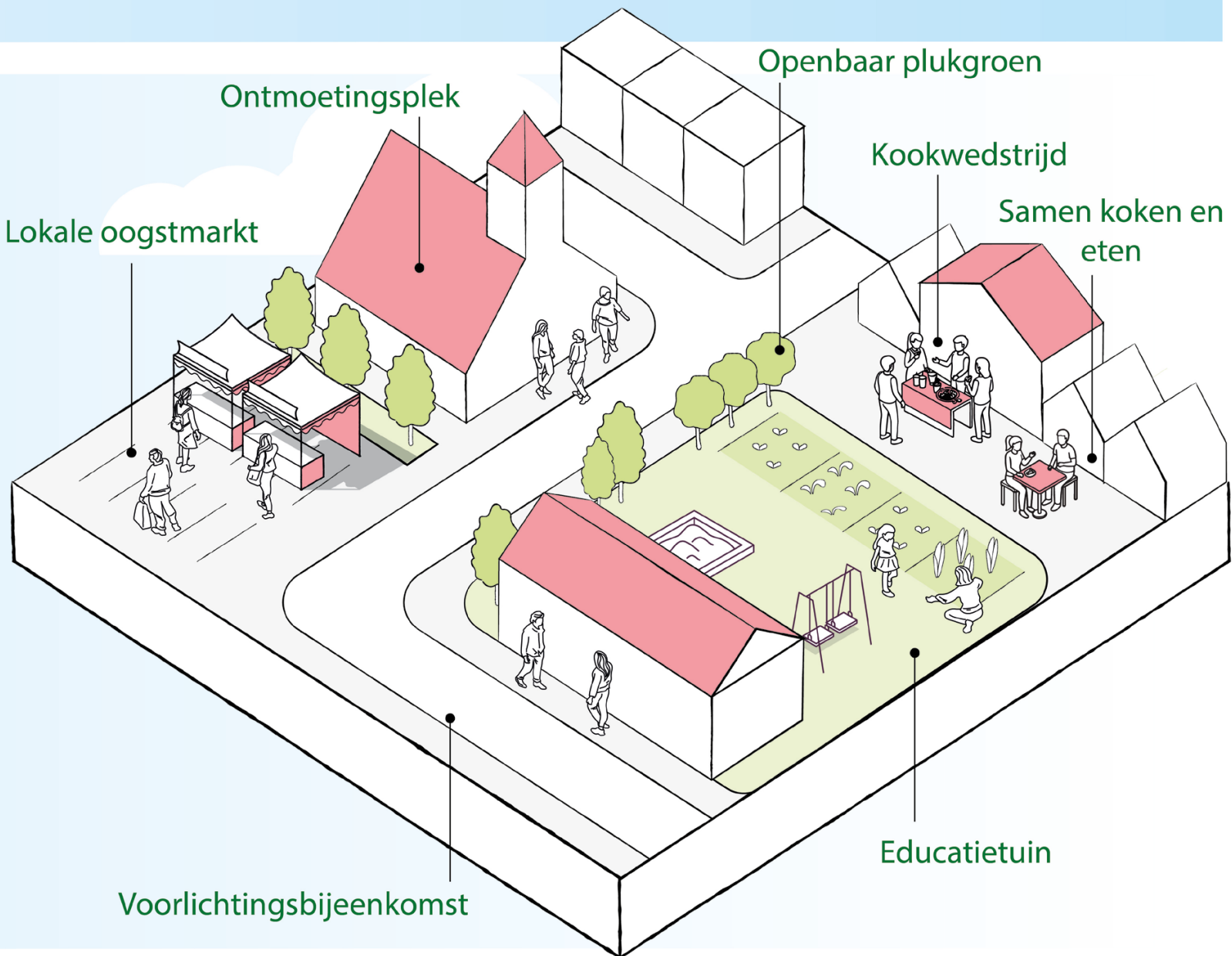
- Waar zijn we?** In de kern van een dorp, rond een kerk, school, dorpshuis of plein.
- Dorpsleven** Verenigingen, scholen, vrijwilligers, ondernemers en zorg- en welzijnsorganisaties vormen samen een sterk lokaal netwerk. Toch zijn activiteiten vaak verspreid en blijven kansen voor samenwerking onbenut.
- Historie** Dorpspleinen waren van oudsher plekken voor handel, ontmoeting en gezamenlijke activiteiten. Door schaalvergroting en veranderende voorzieningen is een deel van die vanzelfsprekende levendigheid verdwenen.
- Huidig gebruik** De ruimte wordt vooral gebruikt als parkeerplaats of doorgangsruiimte.
- Status** De dorpskern heeft potentie als ontmoetingsplek, maar mist een herkenbare functie.
- Wat nu?** Maak van de dorpskern een gedeelde plek voor voedsel en ontmoeting. Combineer een buurtmoestuin of educatietuin met een kleine oogstmarkt, gezamenlijke maaltijden, speelruimte en activiteiten voor jong en oud. Gebruik een dorpshuis, buurtschuur of bestaande voorziening als uitvalsbasis.

Menukaart

Lokale oogstmarkt	♥	🍴 →	€€
Educatietuin	♥	🍴 →	€€
Ontmoetingsplek	♥	🍴	€€
Samen koken en eten	♥	🍴	€€
Deel- en ruilkast voor oogst	♥	🍴	€
Voedselroute	♥	🍴 →	€€
Kookwedstrijd	♥	🍴	€
Voorlichtingsbijeenkomsten	♥	🍴	€
Openbaar eetbaar groen	💧 🌿	🍴 →	€€€

Versterk gemeenschap, preventie en ontmoeting met laagdrempelige voedselinitiatieven in het hart van het dorp. Maak ruimte voor samen tuinieren, eten, leren en bewegen.

- ♥ Sociaal
- 💧 Water
- 🌿 Natuur
- 🍴 Voedsel
- Bewegen
- € Kosten

Ottersum

Sociale knoop in het netwerk

In de dorpskern van Ottersum ontstaat met DorpsThuis een Initiatief voor een centrale sociale ontmoetingsplek.

Dat kan in een nieuwbouw óf door gebruik te maken van betekenisvolle, bestaande plekken. Op die plek komen initiatieven tot bloei. Hier vinden keukentafelgesprekken aansluit bij levendige verenigingen en bestaande netwerken.

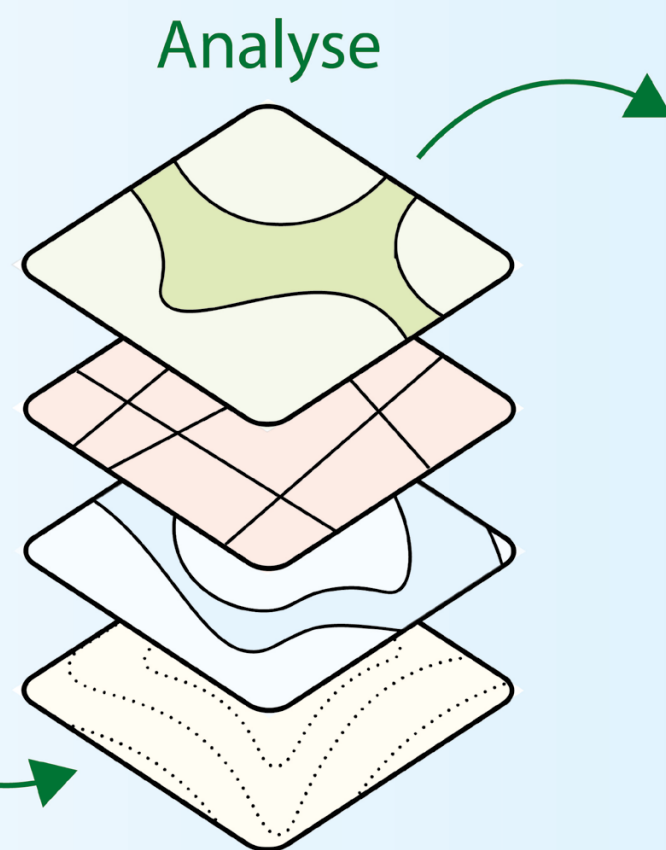
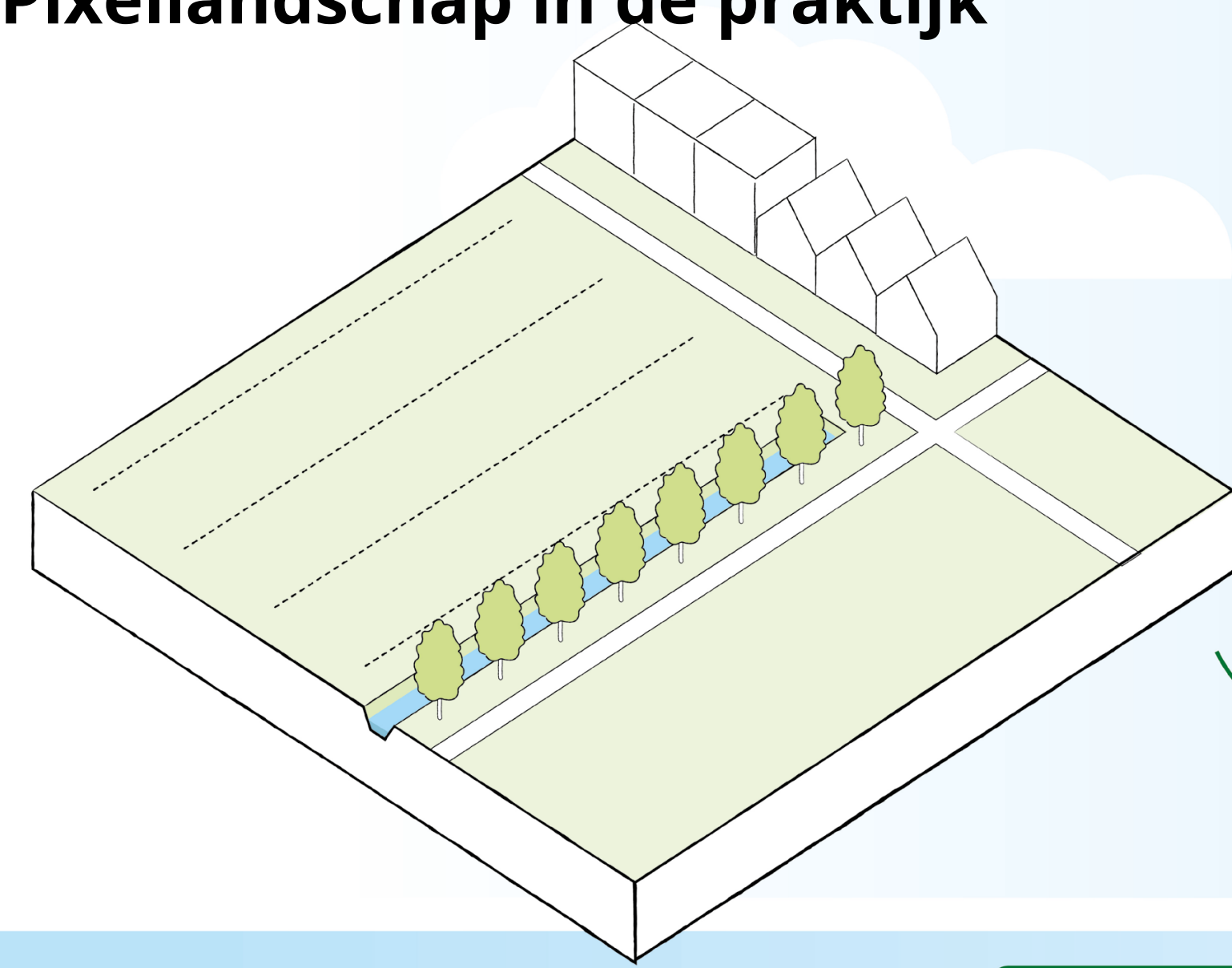
Buiten de fysieke locatie om, wordt dit zichtbaar in het digitale buurthuis, waardoor bewoners gemakkelijk de aansluiting vinden. Ottersum toont zo hoe een centrale ontmoetingsplek en een actieve gemeenschap bij kan dragen aan sociale initiatieven - zoals een boerenmarkt en pluktuin.

Andere voorbeelden:
Digitaal Verbinden Gassel
Viva Eetkamer Vierlingsbeek

Dorpsrand

Pixellandschap in de praktijk

Pixelpaspoort

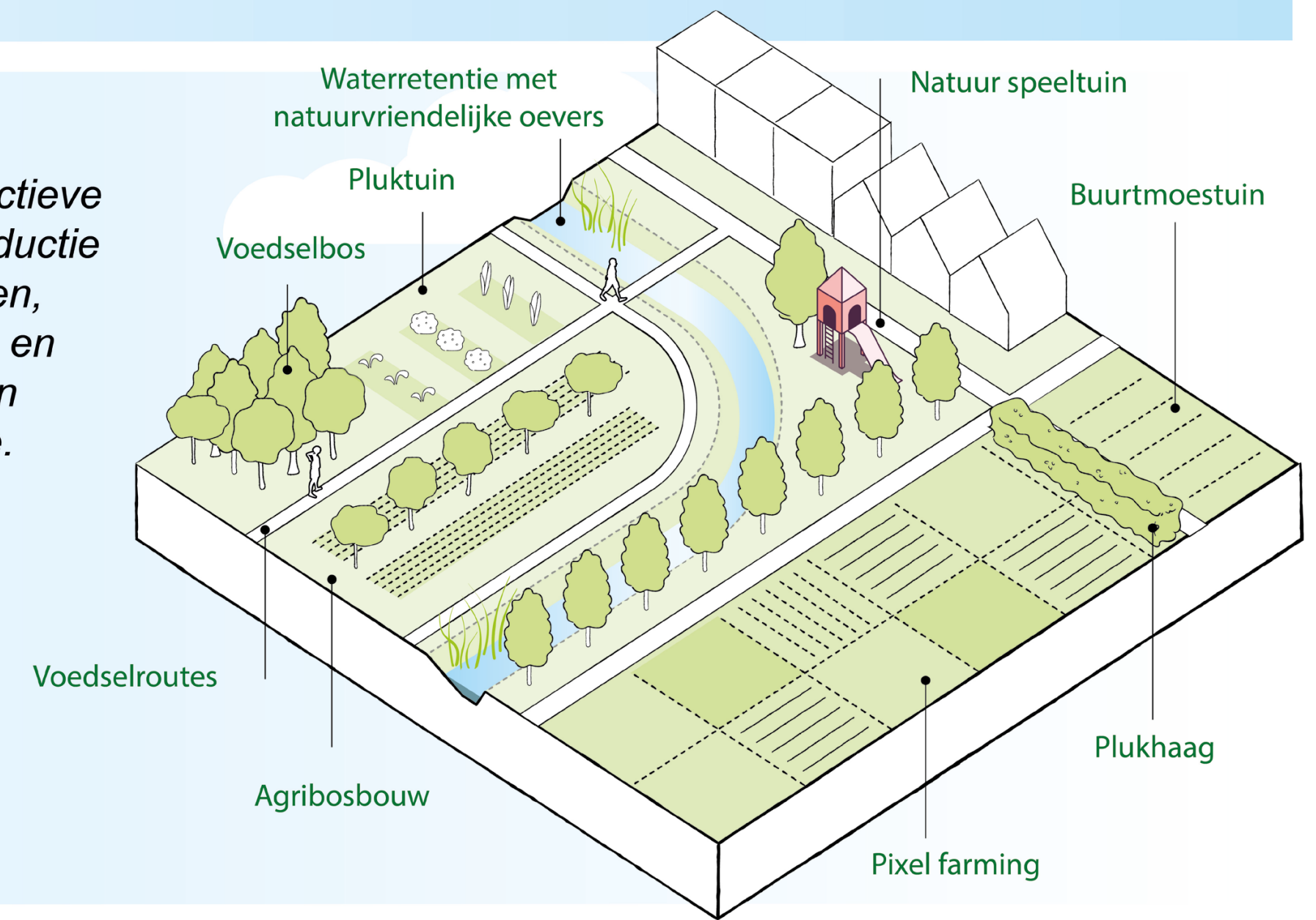
- Waar zijn we?** Op de overgang tussen dorp, landbouwgrond en beeklandschap.
- Landschap** Terrassenlandschap met oude rivierafzettingen
- Water & Bodem** De hogere riviergronden bestaan uit oude Maasafzettingen met zand, zavel en lokaal kleiiger materiaal. Daardoor zijn de bodems relatief vruchtbaar en geschikt voor landbouw. Hoogteverschillen en lokale kwel bepalen waar het nat of droog is.
- Historie** Al lange tijd in gebruik als landbouwgrond.
- Huidig gebruik** Overwegend agrarische percelen, plaatselijk met eenzijdige teelt (maïs).
- Status** Eenzijdig agrarisch gebruik biedt weinig ruimte voor biodiversiteit, bodemherstel en een sterke relatie tussen dorp en landschap.
- Wat nu?** Meer variatie in gewassen en meer ruimte voor natuur versterken biodiversiteit, bodem kwaliteit en waterhuishouding. Kleinschalige teelt, boomgaarden en agroforestry kunnen landbouw en landschap beter met elkaar verbinden.

Menukaart

Voedselbos	♥	💧	🌿	🍴	➡	€€€
Buurtmoestuin	♥			🍴	➡	€€
Pixelfarming				🍴		€€€
Agribosbouw - strokenteelt				🍴		€€
Pluktuin	♥			🍴	➡	€€
Plukhaag			🌿	🍴	➡	€
Voedselroutes				🍴	➡	€
Waterretentie		💧	🌿			€€€
Natuur speeltuin	♥		🌿		➡	€€

Maak van de dorpsrand een productieve overgang tussen dorp, voedselproductie en landschap. Verbind pluktuinen, voedselroutes, buurtmoestuinen en groenblauwe structuren tot een toegankelijke landschapszone.

- ♥ Sociaal
- 💧 Water
- 🌿 Natuur
- 🍴 Voedsel
- ➡ Bewegen
- € Kosten

Vierlingsbeek - Groeningen

Organisch groei van gemeenschap en dorpsrand

De dorpsrand van Vierlingsbeek biedt ruimte aan een groeiende voedselbosvereniging: van informele keukentafelgesprekken tot een serieus plan met subsidie.

De eerste pixels komen beschikbaar en worden getransformeerd. Het initiatief wordt zichtbaar.

Een volgend kavel dient zich aan en zo breidt de voedsel-dorpsrand zich uit. Gezonde dadendrang gaat hier samen met natuurbeleving en voedselproductie.

Een gedreven kartrekker en het digitale buurthuis ondersteunen het proces.

Het draait hier om samen groeien - met de gemeenschap als motor en de dorpsrand als uitvalsbasis voor groene initiatieven.

Andere voorbeelden:

Buurtvoedselbos Grave West

Moestuinen Patersveld Stevensbeek

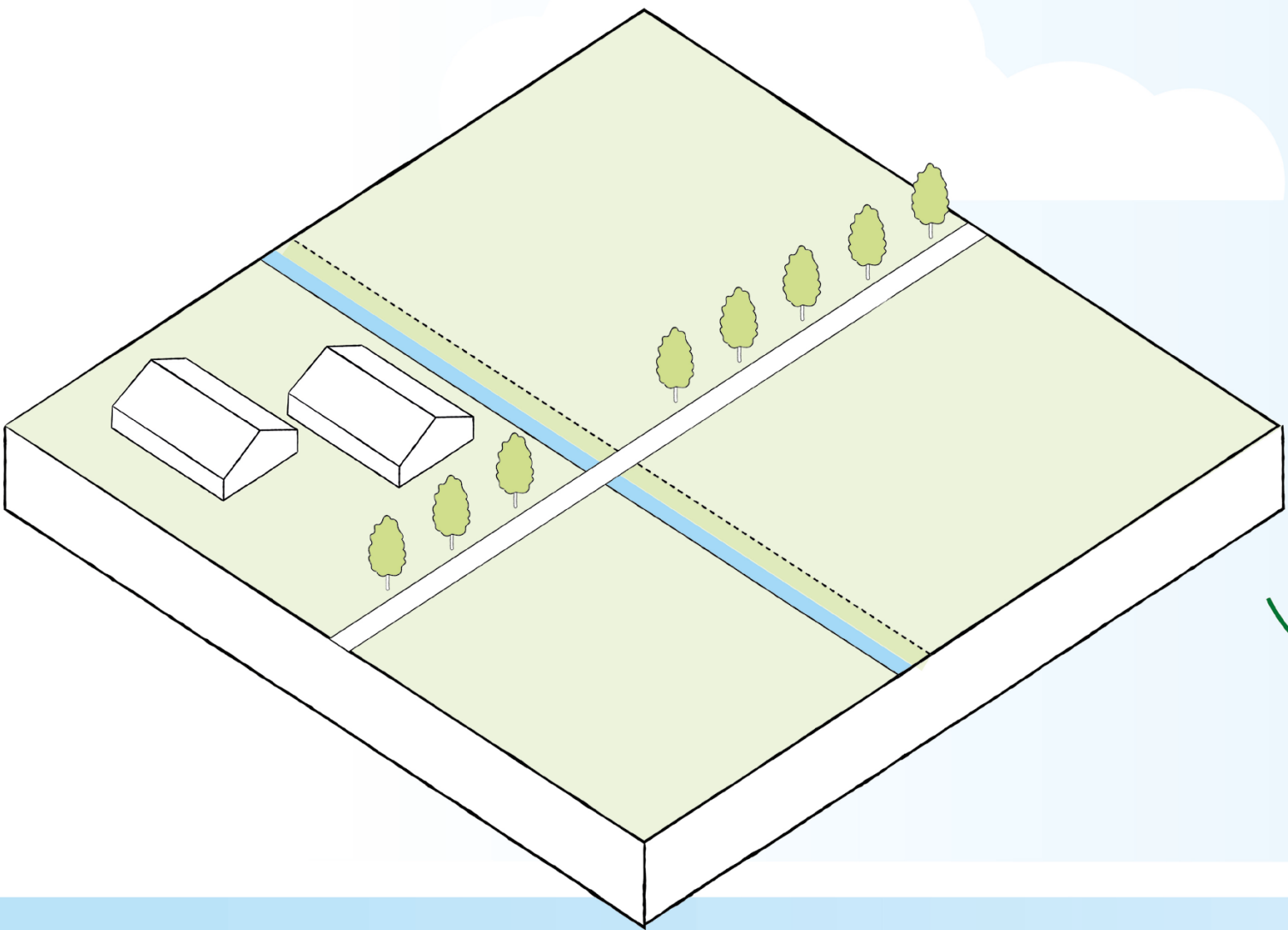
Buurtmoestuin Boxmeer

Kabouterpad & ommetjes Wilber-toord

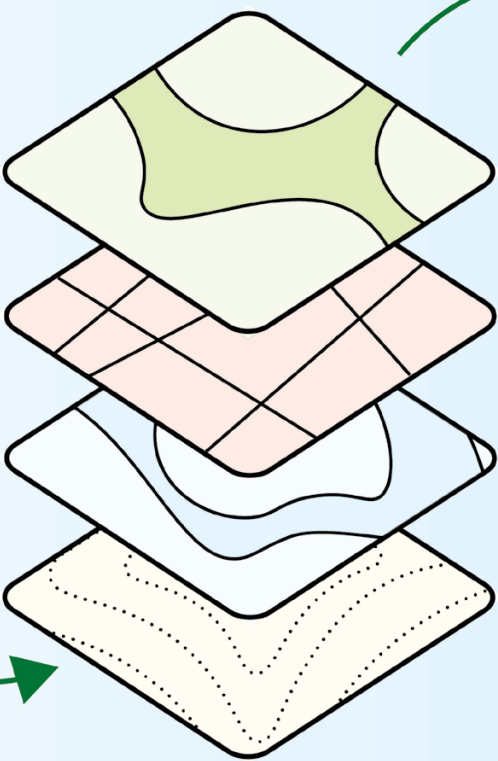

Buitengebied

Pixellandschap in de praktijk

Analyse

Pixelpaspoort

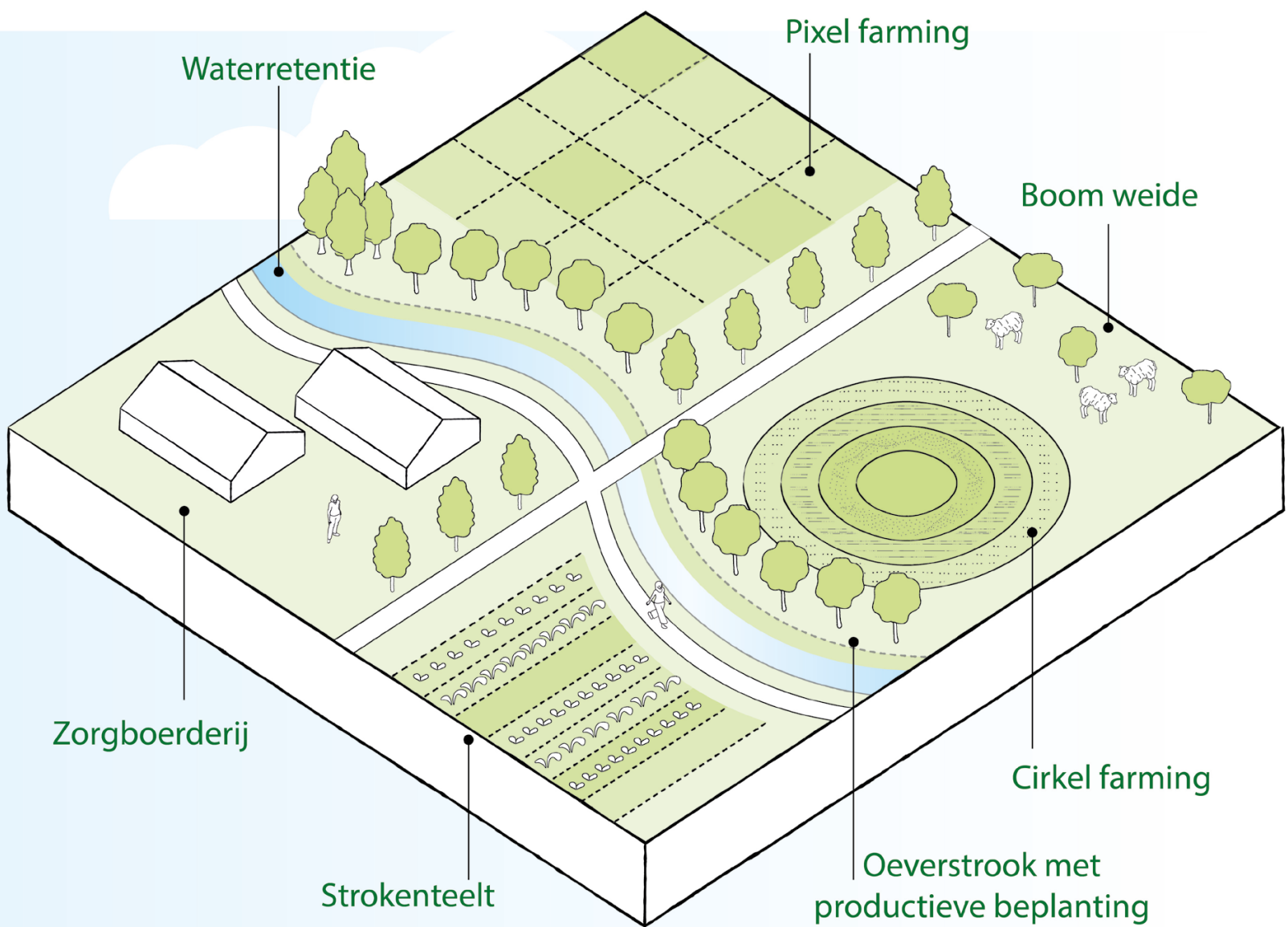
- Waar zijn we?** Op de zandruggen ten oosten van het dal van de Lage Raam
- Landschap** Open agrarisch ontginningslandschap
- Water & Bodem** De hogere zandgronden zijn relatief droog en houden water beperkt vast.
- Historie** Landschap is ontstaan door ontginning van broekgronden ten oosten van de Peel.
- Huidig gebruik** Overwegend agrarische productie, met sloten, wegen en erven.
- Status** Productief landschap, maar kwetsbaar voor droogte, snelle afvoer en verlies van landschappelijke samenhang.
- Wat nu?** Herstel de samenhang in het landschap. Houd water langer vast, verbeter de bodem en diversifieer de teelt. Verbind natuur, waterlopen en erven met houtwal len, kruidenrijke randen en agroforestry. Voeg waar passend een route, zorgfunctie of educatieve plek toe.

Menukaart

Strokenteelt	🍴	€€
Cirkel landbouw	🍴	€€€
Pixel landbouw	🍴	€€€
Agribosbouw - boomweide	🌿🍴	€€
Waterretentie	💧🌿	€€€
Oeverstrook met productieve beplanting	💧🌿🍴	€€
Voedselroutes	➡	€€
Coöperatieve boerderij	❤️🍴➡	€€€
Zorg boerderij	❤️🍴➡	€€€

Werk aan landbouwtransitie vanuit bodem, water en landschappelijke samenhang. Combineer toekomstbestendige teelten met biodiversiteit, waterberging, korte ketens en maatschappelijke functies.

- ❤️ Sociaal
- 💧 Water
- 🌿 Natuur
- 🍴 Voedsel
- ➡ Bewegen
- € Kosten

Haps

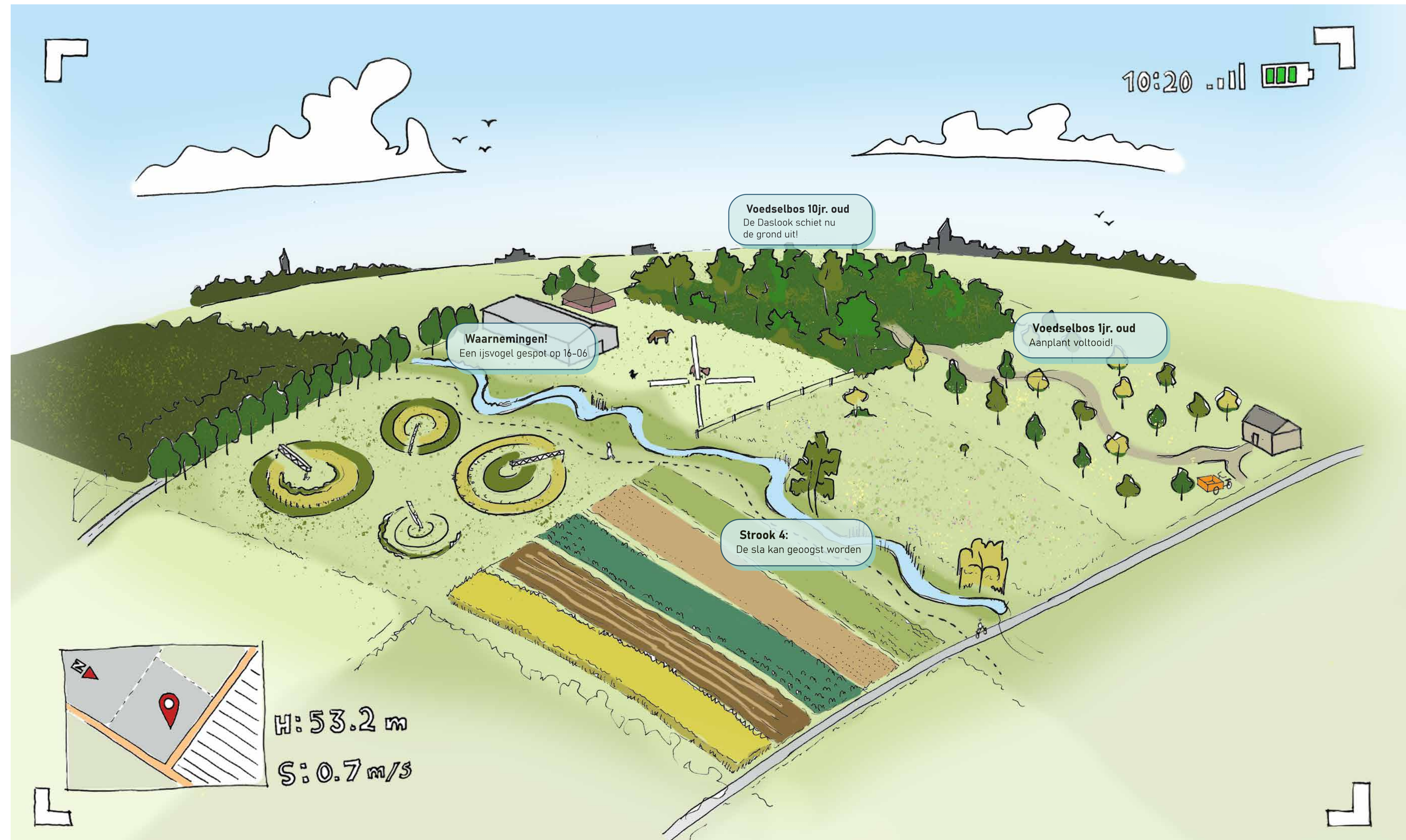
Natuurherstel en landgoedontwikkeling door gemeenschapszin

In het buitengebied van Haps zet de gemeente Land van Cuijk in op natuurherstel en herbestemming van terreinen.

Een voormalige boerderij met leegstaande bijgebouwen biedt ruimte voor de ontwikkeling van een landgoed met kleinschalige voedselproductie en natuurherstel, waar thema's als natuurinclusief, inheems en gebiedseigen en coproductie en participatie centraal staan.

Met een bijeenkomst op het landgoed en via het digitale buurthuis worden bewoners betrokken bij de ontwikkeling. Dergelijke initiatieven laten zien hoe samenwerking tussen gemeente en burgers het landschap nieuwe energie en betekenis geeft.

Andere voorbeelden:
Voedselbos In 't Holt Overloon
Voedselbos de Specht

Welzijn als intrinsieke motivator

Soms is er nog geen kant-en-klaar idee of een beschikbare locatie. Maar de wil is er wel: de behoefte om iets te betekenen voor je omgeving, om bij te dragen en diepgang te vinden. Hoe ga je dan aan de slag? Hoe doorbreek je de onzichtbare, glazen muren van de 'lokale clubjes' en kom je écht aan boord? Het antwoord: we draaien het om. We beginnen niet bij de stenen of de plannen, we zetten jouw gezondheid en welzijn als vertrekpunt voorop.

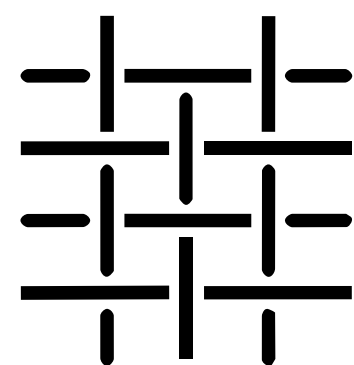
Voor ons is welzijn tastbaar. Het is de balans tussen fysiek fit en mentaal gezond zijn. Het is sociale inclusie, je diep ingebed voelen in de lokale cultuur en identiteit, en dagelijks toegang hebben tot gezond, lokaal voedsel. Maar bovenal is het pure zingeving: het trotse gevoel dat je samen bouwt aan een landschap dat groter is dan jijzelf.

Als individu sta je soms buiten te kijken, maar in de Maasverleiding maken we gebruik van de kracht van het collectief. Waar jij alleen bent, zorgen we voor een **verweving** van blikken; we knopen vele inzichten samen tot een breder perspectief. Want wie weet welke onverwachte locatie, welk uniek talent of welk inspirerend voorbeeld er op tafel komt als we de deuren wagenwijd openzetten?

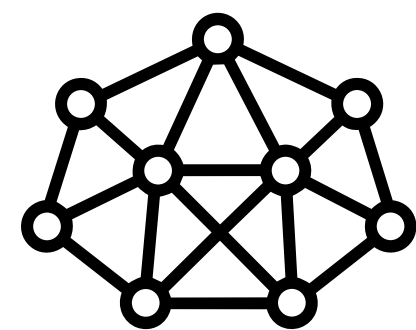
Om die muren te slechten en de kiem te leggen, stappen we simpelweg op de fiets. We rijden een rondje langs de buurthuizen en lokale initiatieven in de regio om te kijken, te luisteren en te beleven. Je hoeft het wiel namelijk niet opnieuw uit te vinden; de inspiratie en de sociale inclusie liggen vaak al om de hoek te wachten. Want verandering begint dichtbij. We hoeven niet naar Thailand voor een retraite of voor aardbeien naar Zuid-Afrika. Een wandeling door de pluktuin verderop herstelt je mentale rust, terwijl je de lekkerste, gezonde zomerkoninkjes al in de hand hebt.

Binnen deze gemeenschap is delen bovendien het nieuwe winnen. Het gaat ons niet om financieel gewin, maar om langdurige gezondheid en beschikbaarheid. Wie een overvloed aan tijd, energie of oogst heeft, deelt dat met de rest—één appeltje voor de dorst per dag is immers genoeg. Zo wachten we niet tot het misgaat en repareren we gezondheid niet pas achteraf via de zorg. We gaan hier en nu **preventief** aan de slag. Samen actief zijn in een landschap dat de biodiversiteit **herstelt**, scheelt in de toekomst een dure ziekenhuisrekening of een onnodig doktersrecept.

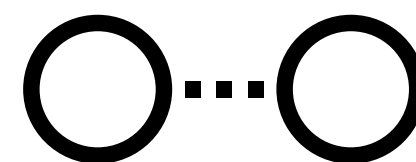
Door dit samenspel weven we een **fijnmazig netwerk** waarin niemand buitengesloten wordt. Een gemeenschap die gedijt op **nabijheid**: de fysieke nabijheid van een gezonde leefomgeving die gezond gedrag vanzelfsprekend maakt, en de sociale nabijheid van er simpelweg mogen zijn.

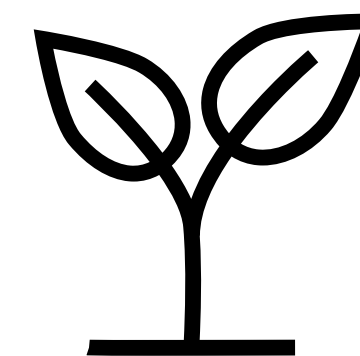
Verweving

Fijnmazige netwerken

Nabijheid

Herstel

Preventief

Verbeelding

Wij maken de toekomst zichtbaar. Met verhalen, afbeeldingen, documentaires, games en meeslepende ervaringen laten we zien hoe een lokaal, duurzaam voedselsysteem eruitziet.

Met virtual reality (VR) en augmented reality (AR) laten we toekomstbeelden niet alleen zien, maar ook samen maken. Zo wordt het zinvol om erover te praten, mee te denken en samen stappen te zetten.

Oud en jong komen hier samen om met verhalen en scenario's hun eigen toekomst uit te werken! De resultaten worden als expositie, beeldverhaal en vlogs gecommuniceerd in de gemeenschap. Verbeeldingskracht is hierin onmisbaar en gamification de juiste tool hiervoor.

Gamification

Fysiek & digitaal gecombineerd

Een app met uitdagingen, beloningen (zoals kookworkshops of gratis zaadjes) en een sociale feed waar buurtbewoners hun voortgang delen.

Speelse activiteiten

Van 'voedselbingo' tot een 'smaakparcours' waar je leert hoe je lokaal voedsel herkent. Alles is zo ontworpen dat meedoen leuk en makkelijk is.

Sociale verbinding als bijvangst

Door samen bezig te zijn in het landschap - of het nu om oogsten, koken, wandelen of koffiedrinken gaat - ontstaat er vanzelf gesprek. En dat gesprek leidt tot nieuwe ideeën, samenwerking en een sterker gevoel van gemeenschap.

Bewezen succes

Onze methoden zijn getest en werken. Mensen die eerst terughoudend waren, raken nieuwsgierig en doen mee. En wie eenmaal meedoet, blijft vaak betrokken.

Voedselsysteem 2050

Lokaal, slim, levensvatbaar - met de mens als kracht

De Maasverleiding schetst een toekomstbeeld waarin ons voedselsysteem niet alleen voedt, maar ook leeft, groeit en verbindt. Vanuit het Butterfly-raamwerk (WUR), dat de relatie legt tussen technologie, ecologie en sociale economie, duiden we onze rol en verbinden deze in de transitie naar circulariteit en klimaatneutraliteit.

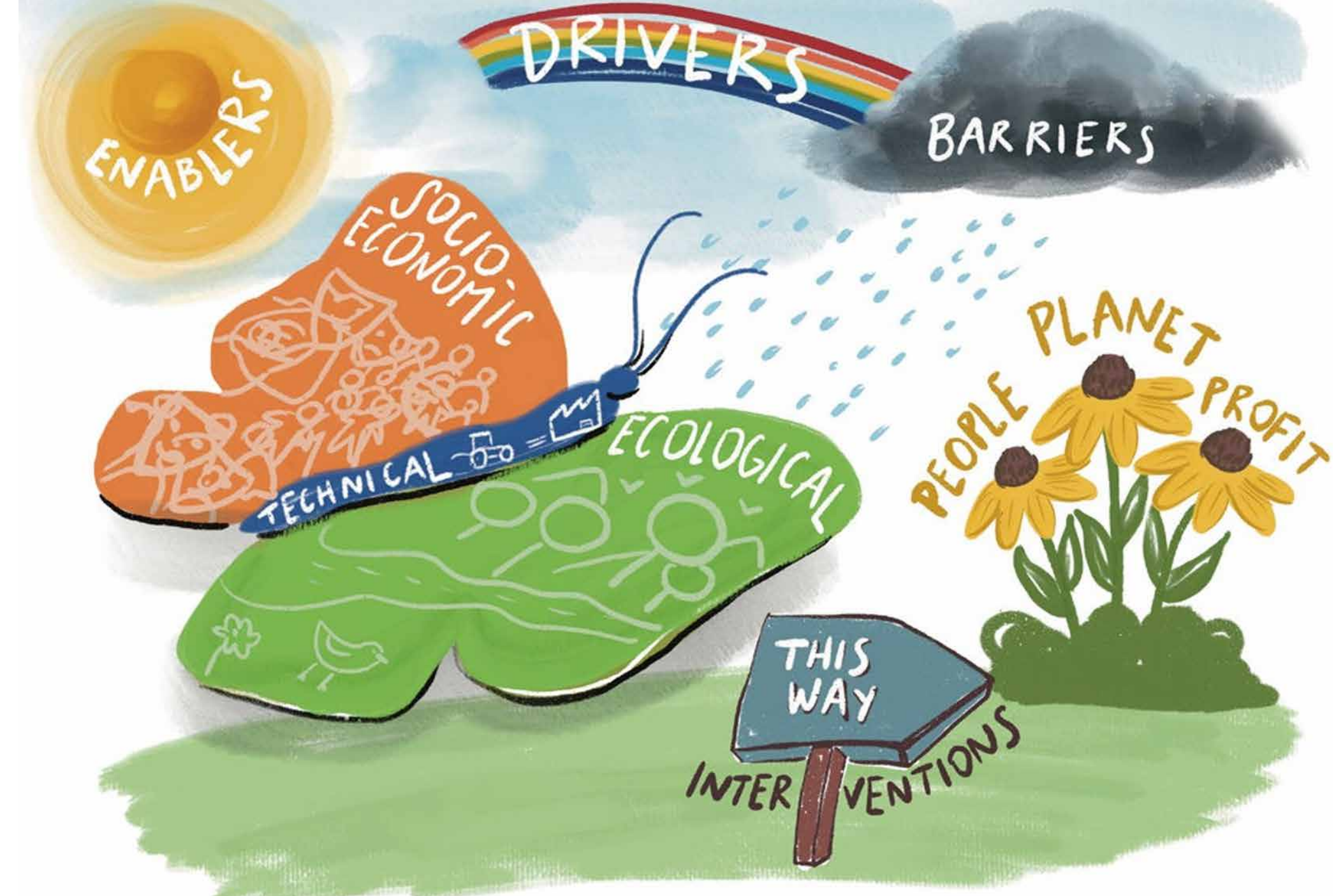
Onze visie voor 2050

De Maasverleiding toont hoe levendige dorpsranden en prachtige buitengebieden samensmelten. Waar natuurinclusieve landbouw en sociale voedselbossen de norm zijn.

Waar de lokale voedselketen bijdraagt aan landschapontwikkeling. Traditionele methoden volstaan niet, nieuwe principes vragen nu vaak om (te) veel menskracht.

Innovatie brengt kleinschaligheid dichterbij

We omarmen een mozaïek-aanpak: een mix van kleine, arbeidsintensieve voedselbossen (ideaal voor boeren en burgerinitiatieven), grootschalige, machinevriendelijke stroken en een slimme combinaties van beiden, met agrarobotica als bindende factor. Autonome robots, zoals de notenraper of mobiele platforms (AIGRO UP) ondersteunen bij onderhoud, monitoring en het oogsten. Deze technieken worden op kleine schaal al ingezet. Zo combineren we diversiteit, schaalbaarheid en efficiëntie: onze strategie voor de Maasvallei.

WUR (2021), *The Butterfly Handbook*

De toekomst is al begonnen. Robots t.b.v. beheer- en onderhoud; www.aigro.nl

Waarom dit werkt

Vijf ontwerpprincipes zijn de verbindende leidraad, die voor herkenning en uniformiteit zorgen. Deze ontwerpprincipes leiden tot een pixellandschap met:

- een gezonde leefomgeving en sterkere gemeenschappen
- een robuust landschap waarin groenblauwe structuren een herkenbare ruggengraat vormen
- een werkwijze met kortere ketens, lagere CO2-uitstoot en minder bestrijdingsmiddelen
- lokaal, gezond voedsel
- sociale meerwaarde: pixels worden plekken van ontmoeting, bewegen, educatie en welzijn.

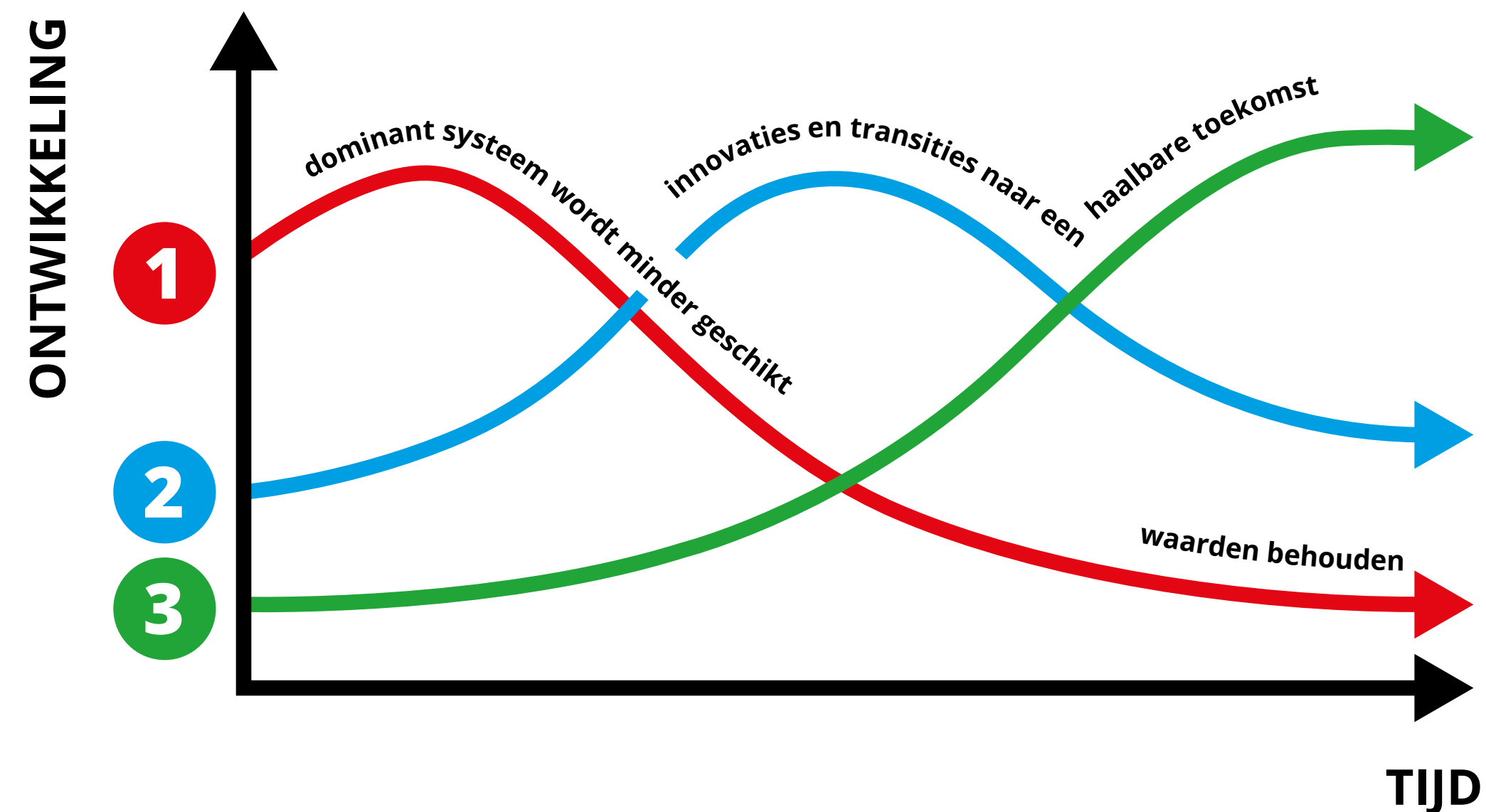
Van visie naar actie

Aan de hand van het Three Horizons framework verdelen we onze aandacht in drie fases:

- 1** We duiden de waarde van de huidige systemen en gaan terug naar de kernvoorwaarden. Het produceren van lokaal voedsel, het ontwikkelen van sterke sociale gemeenschappen en de zorg voor elkaars welzijn.
- 2** We schenken (steeds meer) aandacht aan innovaties en het faciliteren van de kansen die dit ons biedt. Denk daarbij aan agrorobotica, het landschap waarin klimaatadaptatie een plek heeft en sociale gemeenschappen waarin leeftijdsgroepen elkaar ondersteunen.
- 3** Uiteindelijk realiseren we op deze manier de 'Maasverleiding'. Een nieuwe balans tussen mens, landschap en het welzijn dat ons verbindt.

Samen maken we het verschil

De Maasvallei kan koploper zijn in duurzame voedselsystemen. Voedselsystemen die bijdragen aan het landschap en sociale cohesie. Met innovatie, samenwerking en een heldere visie bouwen we aan een toekomst die duurzaam, gezond en toekomstbestendig is.

Maasverleiding

Roep om een herstellend landschap

Landschap en welzijn zijn fundamenteel losgeraakt van elkaar. Een systeem dat de leefomgeving verschaalt en gezondheid achteraf repareert via de zorg, is verkeerd ingericht.

Dit moet anders. Dit kán anders.

De Maasvallei staat op een historisch kantelpunt.
Doorgaan met sectorale oplossingen?
Of radicaal kiezen voor welzijn als het organiserende principe.

Kiezen voor:

- verweving in plaats van specialisatie
- nabijheid in plaats van afstand
- herstel in plaats van uitputting
- voor preventie in plaats van reactie.

Pixel voor pixel ontstaat een omgeving die gezond gedrag niet oplegt, maar uitlokt. Een omgeving die zorg vraagt als het nodig is, maar welzijn als gemeenschappelijk uitgangspunt neemt. Gezondheidsnormen die niet van bovenaf wordt geformuleerd, maar van binnenuit zijn geworteld.

Een gezonde geest in een gezond landschap.

De Maasvallei is geen tijdelijk project. Het wordt een permanente Bloeizone. Gedragen door mensen, verankerd in het landschap, gebouwd op de overtuiging dat gezond leven begint bij de plek waar je staat.

